

مدیریت در کلاس درس

تألیف :

داود طالب زاده

امین آصفی

حسین علمدار

مهنا سادات حسینی

هانیه پرستویی بشر زاده

زهرا حاجی قاسم

عنوان و نام پدیدآور	مدیریت در کلاس درس / داود طالبزاده ... (آور بگرفان)
مشخصات نشر	تهران: مرجع نوین آموزش، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۹۹ ص.؛ جدول
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۱۰-۱۶-۱
وضعیت فهرست	فیا
نویس	
پادداشت	تألیف داود طالبزاده، امین اصلی، حسین علمدار، مهنازولت حسینی، هلیه پرستوی پشترزاد، زهرا حاجی قاسم.
موضوع	کلاسهای
موضوع	معلمان -- اثر بخشی
شماره افزوده	طالبزاده، داود. - ۱۳۷۰
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ م/ ۱۳-۰۱۳۳
رده بندی دیویی	۳۷۱/۱۰۲۴
شماره کتابشناسی ملی	۳۳۶۱۸۹۱

عنوان	مدیریت در کلاس درس
په قلم	داود طالبزاده، امین اصلی، حسین علمدار، مهنازولت حسینی، هلیه پرستوی پشترزاد، زهرا حاجی قاسم.
نشر	مرجع نوین آموزشی
ناشر همکار	پایگاه فرهنگ
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۲
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۱۰-۱۶-۱
شمارگان	۱۰۰۰ جلد
مراجعه کننده	احسان حسینیان طهرانی
بهر	۶۰۰۰ ریال

دفتر مرکزی: ۴۴۶۹۱۸۴۹ - ۴۴۶۹۳۹۴۳

پیشگفتار

توجه به معلمان به عنوان مدیر کلاس درس دیدگاه و رویکردی جدید ولی نسبتاً توسعه یافته است. این رویکرد به دلیل تحولات و تغییرات سریع اجتماعی، آموزشی و حرفه‌ای تر شدن معلمان بیش از پیش مورد توجه صاحب‌نظران علوم تربیتی به خصوص برنامه‌ریزان آموزشی، برنامه‌ریزان درسی و مدیریت آموزشی قرار گرفته است. در این رویکرد، معلمان، مدیرانی هستند که برای حفظ نظم و کنترل کلاس درس و فعالیتهای آموزشی باید کارکردهای مدیریتی را با توجه به شرایط برای افزایش اثربخشی و کارایی کلاس درس با دقت به کار گیرند.

کلاس درس یک گروه یا سیستم اجتماعی است که کلیه‌ی عناصر و اجزای سیستمهای اجتماعی را داراست. بنابراین مستلزم مدیریتی پویا و اثربخش با انجام کارکردهای مدیریتی یعنی طراحی و سازماندهی، رهبری، نظارت، کنترل و ارزشیابی است. ولی با وجود مشابهت با سایر مدیریت‌ها و سازمان‌ها دارای تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای با آنهاست.

ویژگی منحصر به فرد مدیریت کلاس درس درهم تنیدگی این کارکردها در درون کلاس درس است.

معلمان کارکردهای مدیریت آموزشی را در سطح کلاس درس باید با کیفیتی خاص و مهارت‌های ویژه‌ای به کار گیرند تا به یک کلاس درس سالم و پویا دست

یابند. اداره‌ی کلاس درس به مراتب از اداره‌ی مدارس پیچیده تر بوده و بیش از آن‌ها مستلزم کسب مهارت‌های مدیریتی است.

مدیریت کلاس درس نیز مانند بقیه‌ی مدیریت‌ها بستگی به نگرش آن‌ها به انسان، ساختار سازمان، اهداف آموزشی و مفهوم تعلیم و تربیت دارد. بنابراین اداره‌ی کلاسهای درس نیز می‌تواند با توجه به نظریات کلاسیک، روابط انسانی و سیستمی و با سبک‌های مختلف رهبری، مدیریت شود.

مدیریت کلاس درس در مجموع تحت تاثیر پارادایم نیوتونی اداره شده است. در این رویکرد بر نظریات کلاسیک سازمانی، نظریات رفتاری و شرطی سازی، نتیجه مداری، اقتدار سازمانی بر کلاس درس، کنترل مقتدرانه و بر ارزشهای نهائی تأکید شده است. ولی امروزه با توجه به تغییرات و تحولات سریع اجتماعی مدیریت کلاس درس در حال گرایش به سمت پارادایم پست نیوتونی است که نظریات مدیریت کیفیت جامع، سازمان یادگیرنده، یادگیری سازمانی در مدیریت، کنترل کیفی، رهبری سالم و پویا، دانش آموز مداری، استفاده از الگوهای فعال تدریس، تکیه بر مهارتهای حل مسئله، مهارتهای اجتماعی و ایجاد نگرشهای مطلوب و ارزشیابی های مستمر از نتایج آن است.

در مدیریت کلاس درس فرآیند مدار، کلاس درس یک سیستم باز و در حال تعامل با محیط در نظر گرفته می‌شود که معلم به طور همزمان اهداف آموزشی و نیازهای فراگیران را مورد توجه قرار می‌دهد. در این رویکرد معلم دائماً وضعیت

آموزشی خود را مورد سنجش و ارزیابی قرار داده و اصلاحات لازم را به وجود می‌آورد. در مدیریت کلاس درس فرآیند مدار معلم و دانش آموز هر دو در حال یادگیری و تجدید نظر در تجربیات خود بوده و در مسیر رشد و تکامل قرار می‌گیرند، بنابراین مدیریت کلاس درس فرآیند مدار مجموعه‌ای از اقدامات منظم و سیستماتیک به منظور بهبود مستمر کلاس درس است که با تمرکز بر پیشرفت تحصیلی و با نظام مبتنی بر سنجش مستمر تعریف می‌شود.

در این کتاب، کلاس درس به عنوان یک سیستم اجتماعی و معلم به عنوان مدیر کلاس در نظر گرفته شده که باید کارکردهای مدیریت کلاس درس یعنی طراحی و سازماندهی، رهبری، نظارت و کنترل و ارزشیابی را بر اساس نظریه‌های جدید مدیریت بخصوص نظریه‌ی مدیریت کیفیت جامع و بهبود مستمر محقق سازد.

به همین دلیل در بخش اول کتاب، مؤلفه‌های کلاس درس تحت عنوان ماهیت کلاس درس، معلمان در نقش مدیران کلاس درس، منابع اقتدار معلمان، نظریات مدیریت کلاس درس، سبکهای مدیریت کلاس درس و مدیریت کلاس درس فرایند مدار و در بخش دوم کارکردهای مدیریت کلاس درس فرایند مدار تحت عنوان طراحی و سازماندهی کیفی کلاس درس، رهبری کیفی، نظارت و کنترل کیفی، ارزشیابی کیفی کلاس درس و جو یادگیری اثر بخش و در بخش سوم تحقیقات مربوط به مدیریت کلاس درس مطرح و جمع بندی گردیده است. در بخش ضمایم نیز

ابزارهای یک تحقیق میدانی برای سنجش کارکردهای مدیریت کلاس درس ارائه شده است.

امید است این کتاب آغازی برای اداره کیفی کلاسهای درس باشد لذا از کلیه صاحب نظران پژوهشگران، دانشجویان و معلمان گرامی استدعا می نمایم نواقص موجود و پیشنهادهای اصلاحی خود را اعلام تا در چابهای بعدی در نظر گرفته شود.

بخش اول: مؤلفه‌های کلاس درس

۱- ماهیت کلاس درس

کلاس درس محلی است که گروهی از دانش‌آموزان در حال آموزش و یادگیری هستند. گروه‌های کلاسی گروه‌هایی هستند که باورها و ارزش‌های مشترکی را پذیرفته و هنجارهای خاصی را رعایت می‌کنند و اصطلاحاً^۱ اجتماع خوانده می‌شوند.

صاحب‌نظران بر این باورند که محیط کلاس و عکس‌العمل‌های متقابل بین معلم و شاگرد و شاگردان با یک‌دیگر وضعیتی را به وجود می‌آورد که بر میزان یادگیری و رفتارهای دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. در کلاس درس می‌توان هم به رفتار فرد و روابطش با گروه و هم به تأثیرات گروه بر فرد توجه نمود. کلاس درس را می‌توان یک گروه با یک سیستم اجتماعی فرض نمود و در هر حال روابط بین عناصر و کنش و واکنش بین معلم و شاگرد و دانش‌آموزان را با یک‌دیگر مورد تجزیه و تحلیل قرار داد.

براد فورد^۲، بن^۳، کانینگهام^۴، پاسو^۵، مکانزی^۶ و استاگدیل^۷ در دهه ۱۹۶۰ تا ۱۹۸۰ مطالعات عمیقی را پیرامون پویایی گروهی در کلاس درس انجام دادند. این مطالعات نشان داد که بخش عمده‌ای از رفتار را تحت تأثیر جو گروهی حاکم بر کلاس درس است.

کلاس درس به عنوان یک گروه تعدادی از دانش‌آموزانی هستند که بین آن‌ها روابط نسبتاً پایدار و منظمی به وجود آمده و دارای هدف مشترکی هستند. هر گروه کلاسی برای خود رفتارها و مشخصات ویژه‌ای دارد که این رفتارها و مشخصات در دانش‌آموزان به صورت فردی و جدا از هم قابل مشاهده نیست. بنابراین گروه کلاسی یک کل سازمان یافته است که دارای ساختار، معیار، اصول و قواعد، هدف و نظم معینی است.

1- community

2- Bradford

3- Ben

4- Kaningham

5- Paso

6- Mecanzy

7- Stagdil